

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн та архітектура	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Графічний дизайн	Рік навчання	4
Галузь знань	В Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	Семестри	7

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Семестр 7 (осінь 2026)
1 вересня — 15 грудня

Викладач (лекції) Ганоцька Ольга Василівна, доцент, PhD (канд. мист-ва)
E-mail hanotska.olha@ksada.org

Викладач (практичні заняття) Більдер Наталя Трифонівна, доцент ХДАДМ
E-mail bilder.nataly@ksada.org

Заняття Четвер (перший тиждень) 14.45–16.20, дистанційно (лекція)
(другий тиждень) за розкладом окремих груп дистанційно практичні заняття
Телефон 068 877 82 14; 057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття проводяться через Гугл-клас:

<https://classroom.google.com/c/ODcwOTcyNDI5MTA3?cjc=rxn3nrgm>

за посиланням:

<https://meet.google.com/xff-brtx-rnw>

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни, курс та група (скорочено — ОНД_4ГД_1); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pdf*. Роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем дистанційно відбуваються у визначені дні та години, проведення консультацій відбуватиметься на платформі Zoom згідно основного розкладу.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для вивчення дисципліни попередньо необхідно освоїти знання з дисциплін:

Проектування, Брендинг і маркетингові технології, а також паралельно дисципліну Історія графічного дизайну.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Аркуші та інструменти для створення скетчів.

Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint).

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою курсу є надання студентам теоретичних та практичних знань та умінь в галузі проведення наукових і проєктних досліджень, ознайомлення їх із правилами ефективного проведення досліджень, освоєння ними знань щодо методології, методики й інструментарію дослідження, його апробації та підготовки публікацій.

Завдання дисципліни:

- дати слухачам інформацію, теоретичні та практичні навички щодо особливостей наукового пізнання, головних етапів наукового процесу та виконання наукового дослідження;
- ознайомити із основними поняттями наукової теорії та методології, обов'язковими елементами різних видів наукових досліджень;
- формування навичок збору, огляду, систематизації та обробки матеріалів (джерела та література);
- удосконалення вмінь оприлюднювати наукові результати у вигляді реферативної доповіді;
- оволодіння правилами бібліографічного оформлення роботи, апробації дисертаційного дослідження, підготовки рукопису наукової роботи;
- розглянути шляхи ефективного пошуку джерел для наукового дослідження в наукових базах даних, використання електронних ресурсів для науковців, оптимальні варіанти публікації наукових результатів в міжнародних виданнях.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Основи наукових досліджень» забезпечує науково-теоретичну основу курсового кваліфікаційного проектування, в ході якого відбувається розвиток проєктно-пошукових здібностей студентів, формування навичок наукового підходу до рішення практичних питань майбутньої наукової діяльності. У процесі вивчення дисципліни студент повинен опанувати відомості про дослідження у проєктній діяльності, категоріальний апарат, загальні методологічні основи проєктно-наукового пошуку, практичного виконання наукового дослідження.

Дисципліна вивчається студентами протягом 7 семестру. На її оволодіння відводиться 3 кредити ECTS, 90 академічних годин, в тому числі 14 академічних лекційних години, 16 годин практичних та 60 години самостійних занять. Заключними формами контролю є залік.

Осінній семестр: 30 годин лекційно-практичні заняття, 60 — самостійні.

Дисципліна забезпечує наступні компетентності:

ЗК 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 6 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК 9 Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 5 Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

Передбачено наступні результат навчання:

РН 2 Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово з професійних питань, формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

РН 3 Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методику дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.

РН 4 Визначати мету, завдання та етапи проектування.

РН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.

РН 19 Розробляти та представляти результати роботи у професійному середовищі, розуміти етапи досягнення успіху в професійній кар'єрі, враховувати сучасні тенденції ринку праці, проводити дослідження ринку, обирати відповідну бізнес-модель і розробляти бізнес-план професійної діяльності у сфері дизайну.

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Основи дослідження. Мета і підготовка проведення дослідження. Первинне, вторинне, третинне дослідження. Основна термінологія.

Тема 2. Розуміння контексту – вирішальна роль у дослідницьких міркуваннях.

Аудиторія та соціальні контексти. Контексти дизайну та теоретичне підґрунтя.

Тема 3. Планування роботи (етапів дослідження). Бриф. Цільова аудиторія. Надійність джерел інформації.

Тема 4. Проведення дослідження. Різновиди дослідження аудиторії. Дослідження ринку дизайн-продукту. Польові дослідження.

Тема 5. Генерування ідей. Робота в студії, в середовищі. Розвиток ідей та врахування фактів.

Тема 6. Інтерпретація та застосування результатів дослідження. Класифікація даних. Тестування і удосконалення концепцій.

Тема 7. Презентація отриманих даних. Візуалізація даних. Опитування. Відгуки. Результати.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Проектна діяльність. Проект. Ознаки проекту. Визначення місії, мети проекту, мети продукту (на основі курсового завдання з дисципліни «Проектування»). Діагностика рівня само актуалізації. Діагностика домінуючого стилю діяльності; діагностика рівня суб'єктивного контролю. Рефлексія.

Тема 2. Діагностика: стиль мислення, мотивації досягнень; запобігання невдач. Тренінг ціле утворення. Рефлексія.

Тема 3. Складання моделей проекту; ознайомлення із сервісами для управління проектами; тайм-трекерами; складання індивідуального графіку планування і виконання навчальних завдань осіннього семестру 2022-2023.

Тема 4. Проведення функціонального аналізу продукту (дослідження способів використання), морфологічного аналізу. Експертна оцінка (фокус-група) «аналогів» на прикладі об'єктів дипломного проектування.

Тема 5. Діагностика рівня креативності. Рефлексія. Ділова гра: мозкова атака (от англ. *brein storming*).

Тема 6. Формування-фокус-групи. Розробка критеріїв оцінки проекту. Ділова гра: «Фокус-група. Тестування концепції». Рефлексія.

Тема 7. Складання сценарію презентації для «захисту» курсового проекту. Ділова гра: «Презентація проекту». Рефлексія

Тема 8. Обговорення критеріїв «ідеальної» проектної команди. Ділова гра: «Формування команди проекту». Рефлексія.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Семінарські та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань за зазначеною вище тематикою. Зміст самостійної роботи складає виконання практичних завдань, які є елементами модулів, тобто збір та аналіз інформації, проведення первинного, вторинного та третинного дослідження, написання курсового проекту, видання тезисів до науково-практичної конференції та підготовка до заліку. Додаткових практичних завдань для самостійної роботи навчальна програма не передбачає.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу.

Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю із завідувачем кафедри та студентами.

Правила відвідування он-лайн занять:

1. На заняття підключаємося з включеною камерою і вимкненим мікрофоном.
2. Найкраще використовувати ноутбук або планшет, що стоїть стаціонарно, а не телефон, який тримається в руках. Так ваша картинка буде менше смикатися і не буде відволікати інших.
3. Заздалегідь підготуйте тихе, зручне місце, подбайте про освітлення, вас має бути добре видно.
4. Невелика розсинхронізація звуку, яка відбувається через різницю у відстані між учасниками і різною швидкістю інтернету, означає що при спілкуванні он-лайн категорично не можна один одного перебивати.

5. Он-лайн заняття це повноцінне заняття тому не можна бути присутнім лежачи у ліжку, забороняється споживання їжі та куріння під час заняття. Студент має сприймати заняття он-лайн, як аудиторні заняття в академії.
6. Якщо студент не дотримується правил поведінки під час заняття він може бути вилучений з заняття без попередження.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, без поважної причини, він повинен самостійно відпрацювати її. Додаткових консультації за пропущеними темами без поважної причини викладач не надає.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх практичних роботах, доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час перегляду помічено факт плагіату та копіювання робіт інших авторів, студент втрачає право отримати бали за тему.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1 тиждень За розкладом	1	лекція	Основи дослідження. Мета і підготовка проведення дослідження. Первинне, вторинне, третинне дослідження. Основна термінологія.	2		
2 тиждень За розкладом	1	практ.	Проектна діяльність. Проект. Ознаки проекту. Визначення місії, мети проекту, мети продукту (на основі курсового завдання з дисципліни «Проектування»). Діагностика рівня самоактуалізації. Діагностика домінуючого стилю діяльності; діагностика рівня суб'єктивного контролю. Рефлексія.	2	Поточний перегляд	
3 тиждень За розкладом	2	лекція	Розуміння контексту – вирішальна роль у дослідницьких міркуваннях. Аудиторія та соціальні контексти. Контексти дизайну та теоретичне підґрунтя.	2		
4 тиждень За розкладом	2	практ.	Діагностика: стиль мислення, мотивації досягнень; запобігання невдач. Тренінг цілеутворення. Рефлексія.	2	Поточний перегляд	
5 тиждень	3	лекція	Планування роботи (етапів дослідження).	2		

За розкладом			Бриф. Цільова аудиторія. Надійність джерел інформації.			
6 тиждень За розкладом	3	практик.	Складання моделей проекту; ознайомлення із сервісами для управління проектами; тайм-трекерами; складання індивідуального графіку планування і виконання навчальних завдань осіннього семестру 2022-2023.	2	Поточний перегляд	
7 тиждень За розкладом	4	лекція	Проведення дослідження. Різновиди дослідження аудиторії. Дослідження ринку дизайн-продукту. Польові дослідження.	2		
8 тиждень За розкладом	4	практик.	Проведення функціонального аналізу продукту (дослідження способів використання), морфологічного аналізу. Експертна оцінка (фокус-група) «аналогів» на прикладі об'єктів дипломного проектування.	2	Звіт за результатами 1 модулю	
9 тиждень За розкладом	5	лекція	Генерування ідей. Робота в студії, в середовищі. Розвиток ідей та врахування фактів.	2		
10 тиждень За розкладом	5	практик.	Діагностика рівня креативності. Рефлексія. Ділова гра: мозкова атака (от англ. brein storming).	2	Поточний перегляд	
11 тиждень За розкладом	6	лекція	Інтерпретація та застосування результатів дослідження. Класифікація даних. Тестування і удосконалення концепцій.	2		
12 тиждень За розкладом	6	практик.	Формування-фокус-групи. Розробка критеріїв оцінки проекту. Ділова гра: «Фокус-група. Тестування концепції». Рефлексія.	2	Поточний перегляд	
13 тиждень За розкладом	7	лекція	Презентація отриманих даних. Візуалізація даних. Опитування. Відгуки. Результати.	2		

14 тиждень За розкладом	7	практик.	Складання сценарію презентації для «захисту» курсового проекту. Ділова гра: «Презентація проекту». Рефлексія	2	Поточний перегляд	
15тиждень За розкладом	8	практик.	Обговорення критеріїв «ідеальної» проектної команди. Ділова гра: «Формування команди проекту». Рефлексія.	2	Залік	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–10
3	Поточний контроль	0–10
	Всього за 1 модуль	0-30
4	Поточний контроль	0–10
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–10
7	Поточний контроль	0–10
8	Поточний контроль	0–10
9	Поточний контроль	0–10
	Всього за 2 модуль	0-60
	Заохочувальні бали	0–10
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90-100 балів («відмінно» за національною шкалою, А — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1-3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.

82-89 балів («добре» за національною шкалою, В — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75-81 балів («добре» за національною шкалою, С — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64-74 балів («задовільно» за національною шкалою, D — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60-63 балів («задовільно» за національною шкалою, Е — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35-59 балів («незадовільно» за національною шкалою, FХ — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1-34 балів («незадовільно» за національною шкалою, F — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів, процесу роботи та виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку.

Для отримання оцінки необхідно пройти поточні етапи контролю у формі перевірок процесу аудиторної та самостійної роботи. У випадку невчасного виконання завдання оцінка знижується до 10 балів (в залежності від модуля та складності завдання).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	задовільно	64–74	D
				60–63	E
			незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C			

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідницької роботи, що виконана в межах дисципліни, підготовку робіт на конкурс (5–8 балів), а також участь у житті групи (1–3 бали). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Базова:

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень. К.: Вища шк., 1997.
2. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми, 2016.
3. Горбатенко І. Ю, Іваїша Г. О. Основи наукових досліджень: підручник. Херсон, 2001.
4. Грищенко І. М., Григоренко О. М., Борисейко В. А. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. К., 2001.
5. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання: загальні положення та правила складання. Київ, 2016.
6. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Ніжин, 2017.
7. Куліков В. Пошук історичної інформації в Інтернеті. Х., 2007.

8. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів / за ред.. А Є. Конверського. К., 2010.
9. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. К., 2004.
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Х., 1998.

Додаткова:

1. Бойлен Алексіс Л. Візуальна культура. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.: іл.
2. Вайт Алекс В. Основи графічного дизайну: Третє видання. Простір, єдність, архітектура сторінки та шрифт; переклад з англ. Л. Куцюк, О. Пелипенко. Київ: ArtHuss, 2023. 240 с.: іл.
3. Даниленко В. Я. Основи дизайну: навчальний посібник. К.: ІЗМН, 1996. 328 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн України в освітньому контексті художньо-проектної культури./ В.Я. Даниленко. – Х.: Колорит, 2005.
5. Ейрі Д. Лого. Дизайн. Любов. Посібник зі створення довершеної айдентики бренду; пер. з англ. Н. Сич. Київ: ArtHuss, 2024. 232 с.: іл.
6. Емброуз Гевін, Оно-Білсон Найнджел Графічний дизайн 01. Підхід і мова. – Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.: іл.
7. Емброуз Гевін, Леонард Ніл Графічний дизайн 02. Дизайнерське дослідження. Пошук успішних креативних рішень . Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.: іл.
8. Емброуз Гевін, Леонард Ніл Графічний дизайн 03. Генерування ідей. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.: іл.
9. Косів В. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945-1989 років. Київ: Родовід, 2019 . 480 с.
10. Лаптон Еллен, Коул Філіпс Дженіфер Графічний дизайн. Нові основи. Київ: ArtHuss, 2020. 262 с.: іл.
11. Ложкіна А. Перманентна революція. Мистецтво України XX – початку XXI століття. Київ: ArtHuss, 2019. 544 с.: іл.
12. Папанек В. Дизайн для реального світу. Екологія людства та соціальні зміни. Київ: ArtHuss, 2020. 480 с.: іл.
13. Патер Рюбен. Політика дизайну. (Не зовсім) глобальний довідник із візуальної комунікації. Київ: ArtHuss, 2021. 192 с.: іл.
14. Рижова І. Філософія дизайну: Теоретико-методологічні засади /І. Рижова. Запоріжжя: ЗНТУ, 2006. 544 с.
15. Сбітнєва Н. Ф. Історія графічного дизайну: навчальний посібник. Харків: ХДАДМ, 2014. 224 с.
16. Телеграф: Український дизайн. Київ: ArtHuss, 2021. №1. 200 с.
17. Тульпа І.А., Сумець О.М. Інноваційна стратегія: Навч. посіб. Х.: Студцентр, 2005. 208 с.
18. Хеллер Стівен, Кваст Сеймур Графічні стилі. Від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019. 296 с.: іл.
19. Rand Paul A Designer's Art. Princeton Architectural Press, New York. 2016. 256 p.